

Ramon Barnils

De porc i de senyor

El Sistema dominant al Principat s'ha sentit d'allò més ofès, després de la incredulitat inicial, per la decisió de Pedrolo de sotstraure el seu cadàver a la competència dels morro-devaques de l'esmentat Sistema.

Després del mutisme inicial general, alguns indocumentats van dir-ne alguna, i alguns funcionaris, alguns palanganers independents i fins i tot algun documentat (Pere Calders).

Un dels papers seriosos l'ha escrit Josep Maria Huertas Claveria a *3/4 de 15*, la revista de Sant Guim de Freixenet, un miler d'habitants, a la Segarra. Huertas hi escriu un article sentit sobre Pedrolo, la seva mort i algunes de les reaccions que ha produït. Com alguna escadussera carta al director de lectors a diaris, s'indigna amb un article que un escriptor, B. Porcel, va destinar a enterrar Pedrolo pel seu compte.

Com gairebé sempre, B. Porcel hi és mal comprès, i massa fàcilment interpretat; imitant-lo, els seus detractors es limiten: els falten dades pròpies, els sobren metàfores.

Entre altres dades i en el cas que ens ocupa, aquestes dues. La primera que si Pedrolo, ajudat pel col·lectiu de mestres d'ensenyament secundari, ha venut més de dos-cents mil exemplars de *Mecanoscrist del segon origen*, B. Porcel, ajudat pel president de la Generalitat

("És el millor escriptor que tenim") i pels dos-cents mil lectors diaris de *La Vanguardia* que la hi va publicar en fulletó, ha aconseguit amb *Berta Barca* un dels més sonats fracassos comercials de la dècada. ¿Qui, en aquest increïble cas, no hauria reaccionat amb el mateix explicable ressentiment?

La segona dada: Pedrolo era de nissaga aristocràtica, Senyor de l'Aranyó (la Segarra). I a Mallorca expliquen, ja fa temps, que la il·lusió més o menys tàcita de l'anarquista Porcel és aconseguir un títol del seu Borbó, especialment després del marquesat del republicà Tarradellas. Però el poble, bèstia com sempre, i a més de dreta, assegura que "de porc i de senyor, se n'ha de venir de mena". Traduït a la raó, això vol dir que si Pedrolo ha hagut d'esperar segles perquè s'enoblís l'origen innoble de tota noblesa: assassinat, traïció, cogúcia, transport de palan-gana, premsa i propaganda, pirateria, nepotisme. ¿I qui hauria pogut reaccionar amb noblesa sabent que, per a ser notable com el difunt, hauria d'esperar segles, i encara vés a saber?

Com diu el noble *motto* universitari escocès: "No el que escriu, sinó per què ho escriu".



Pere Calders

No cal mirar enlaire

Entre les múltiples interpretacions que s'han fet en relació amb l'enorme ocell que diuen que sobrevola Barcelona, n'hi ha alguna que opta per considerar-la una "serpent d'estiu".

Jo no comparteixo aquest punt de vista. Com ja se sap, la "serpent d'estiu" és un recurs per definir una situació imaginària. Abans, quan els estius eren una època de l'any durant la qual les notícies feien vacances i les informacions escassejaven, els periodistes que es quedaven fent guàrdia a les redaccions s'havien d'inventar esdeveniments per mantenir l'interès dels lectors. Però actualment, amb la prodigiosa capacitat que tenim de generar i divulgar successos extraordinaris, és del tot balder recórrer a la fantasia. Coneixem, gairebé en el moment de produir-se, les coses estranyes que passen, sense donar-nos treva, arreu de la terra. ¿Quina necessitat hi hauria d'inventar-se una au gegantina, quan ens assabentem de l'existència d'un ximpanzé que aprèn a parlar l'anglès amb un èxit que meravella el seu propi professor? Ens diuen que ja pronuncia unes 700 paraules, amb un accent molt acceptable.

Però això només si ens referim al regne animal, la part més acorralada d'aquest planeta, perquè en un estadi en aparença més transcendent assistim perplexos a la fallida,

quasi simultània, de grans il·lusions: la bancarrota del sistema soviètic, la crisi del model suec, l'ensorrada de les Amèriques com a ideal de fortunes ràpides, les pors de l'Orient més pròsper en el sentit de veure's devorat pel desbocament tecnològic, les temences d'una Europa que es vol unir, però té l'angúnia d'unes relacions prematrimonials d'aquelles que obliguen a sincerar-se abans de comprometre's definitivament. I la gana del Tercer Món, que creix a mesura que hi augmenten les boques, amb el risc constant que se'ns formi, d'un moment a l'altre, un Quart Món que exigirà més plats en una taula parada.

De debò, tot i que la premsa disposa cada vegada de més planes i de més paper, més aviat curteja d'espai per a comentar-ho tot. La veritat és que feina tenim perquè la realitat no se'ns escapi.



Les cartes al director han de ser el més breu possible, màxim trenta ratlles mecanografiades i han d'anar signades. EL TEMPS agraeix tota la correspondència adreçada a aquesta secció però per motius d'espai no en garanteix la publicació

Prensa d'estiu

Resulta realment curiós comprovar que els únics que poden preparar el seu cos en un temps rècord per a les inevitables vetllades de platja, tot lliurant-se del sobrepès acumulat durant l'hivern, són els diaris i les revistes, que a l'estiu queden reduïts, en quantitat i qualitat, a un miserable part del que eren. Si tenim en compte que és precisament ara quan la gent que té algun interès per llegir, disposa de més temps, resulta realment decebedor trobar-se amb certs diaris que arriben a constituir una mera tirallonga de feixos d'agència.

No dic això per la revista en la qual espere que es publiqui la carta, que si bé també ha experimentat certs canvis inevitables, no ha estat de les més descarades. Jo comprenc perfectament que el personal que treballa en els mitjans informatius ha de fer vacances i que a l'estiu, polítics i altre gènere de personatges que solen generar informació desapareixen de l'escena, perquè treballar, treballen igual a l'estiu que a l'hivern, i això ho sabem tots. Però em sembla que, tot emparant-se en aquestes circumstàncies, la majoria dels mitjans informatius aprofiten per a fer unes rebaixes que arriben a ser insultants per als seus lectors, i si en volen un exemple palpable, llegesquen *Hoja del Lunes* de València de la setmana passada. Les tres persones que van coincidir amb mi al quiosc demanaren al vene-



Incineradores

Després de fer de Catalunya per acord entre Convergència i Unió i els socialistes un dels països més nuclearitzats del món (amb una potència nuclear per persona de mig kilowatt, gairebé el rècord mundial), cosa que s'aplica també al País Valencià amb la central de Cofrents, ara toquen les incineradores. Al Principat en aquests moments es parla d'una gran incineradora de residus industrials per a la qual Ercros ja ha constituït una societat amb capital de tres mil milions, i a més set noves incineradores de residus urbans, finançades amb subvencions del pla d'energies renovables.

Que les incineradores produeixen dioxines se sap des de fa pocs anys. Als Estats Units, una incineradora a Hampstead, a Long Island (on hi ha la universitat de Hofstra) fou subjecta a anàlisi el 1980. S'hi va trobar que produïa dioxines, i així va esclatar la polèmica als Estats Units. A Holanda, fins i tot els demòcrata-cristians estan

dor si els havia donat tot el diari, o se li n'havia escapat un tros. El venedor va dir que sí, i que portava tot el matí fent el mateix aclariment. Si no hi ha notícia, que supose que alguna sí que n'hi deu haver, podria aprofitar-se aquest període per als reportatges que no caben mai o per a les opinions que necessiten més calma per a ser llegides.

El trist panorama de la informació a l'estiu acaba per

fer-te deixar els diaris. El perill, per a la premsa, és que el públic potencial, tan escàs com perseguit per la nombrosa oferta, es cansa tant de no trobar res interessant en les pàgines que compra, que acaba per dedicar-se únicament a llegir els llibres que no té temps de mirar durant l'hivern, i quan arribi aquest, decideix quedar-se amb el costum. Potser així desapareixerien del mercat algunes publi-

ara contra les incineradores, com ho van explicar al senyor Duran i Lleida i col·legues fa unes setmanes.

La incineradora de Hampstead, a Long Island, va ser tancada però simultàniament es va voler obrir-ne d'altres. Una a Brooklyn mateix, a la ciutat de Nova York. El recent llibre de Barry Comoner, *Making Peace with the Earth* (Pantheon, N. York, 1990), explica en un llarg capítol tota la baralla científica, jurídica i de política de carrer per aconseguir que no es fes aquesta incineradora. El punt principal de controvèrsia era establir el risc d'emissió de dioxines, i de contaminació per dioxines. Les dioxines són produïdes per les incineradores, i són emeses per les xemeneies. També en resten a les cendres, que van a parar als abocadors, o molt pitjor encara, que es fan servir com a material per a reomplir obres públiques.

Aquesta darrera bajanada es pot llegir en una ponència del darrer congrés d'urbanisme i ordenació territorial organitzat a la universitat de Barcelona al juny per la Federació Catalana de Municipis. No és una ponència qualsevol, sinó la ponència del responsable màxim de les escombraries a l'ex-àrea-metropolitana, del senyor Jordi Parés, que ens vol pavimentar els carrers i les places dures amb cendres d'incineradores plenes de dioxines. Ens governen uns individus tronats i passats de moda, que es neguen a posar-se al dia en qüestions ecològiques.

Els ecologistes (com Barry Comoner, que és alhora científic) tenien raó ja fa vint anys contra les centrals nuclears. En canvi, ni Pujol ni Serra, ni Roca ni Maragall, no han dit mai res contra la nuclearització de Catalunya. Els ecologistes tenen ara raó d'alertar contra el perill de les dioxines produïdes per les incineradores. Els polítics no diuen res o diuen mentides i deixen que alguns tècnics encara les diguin més grosses. Ens cal un debat públic sobre incineradores i dioxines. Solament això, un debat públic i ben informat. És una qüestió molt més important que si el metro arribarà o no a Montjuïc.

Joan Martínez Alier

cacions que es mantenen gràcies a una publicitat fidel i que han perdut a poc a poc el respecte als seus lectors.

*Lluïsa Peris
Massamagrell (l'Horta)*

Turisme i nació

La Costa Brava, plat fort de la costa catalana, està lloretitzada. ¿Qui la desrosificarà? El desblanetitzador que la desllançanitzzi, bon desestartinitzador serà. Aquesta podria

ser una bucòlica introducció per reflexionar i intentar explicar el que avui és el turisme a la nostra nació catalana.

Així, un servidor pensa que és lamentable i decebedor que el nostre litoral, de Portbou a Alcanar (per als que només pensen en el Principat de les quatre províncies), i de Salses a Guardamar (per als que creiem en la nació catalana integral, és a dir, els Països Catalans), s'hagi pogut malmetre i hipotecar a un preu tan baix. És intolerable que les nostres autoritats catalanes només facin cas i plantejgin les qüestions més punyents quan han de sortir per televisió. Realment penso que la qüestió del turisme cal replantejar-la totalment de nou, radicalment; per tal d'intentar trobar una nova alternativa al monumental desgavell que ens ofereixen els nostres embadalits governants.

J.L.R.

Portobou (Alt Empordà)

Les tradicions que cal conservar

Aprofitant l'avinentesa del centenari del naixement del nostre gran folklorista Joan Amades, Jordi Pablo a l'*Avui* del diumenge passat, se serveix de l'efemèrides per a criticar la tímida llei de protecció dels animals i de passada reivindicar la pràctica del correbou. I aquesta reivindicació, culturalment només s'aguant a base d'embolicar la troca.

Anem a pams i establim bases: una cosa és l'indiscutible prestigi del nostre folklorista Joan Amades i una altra, de ben diferent, l'ètica de totes les pràctiques que amb els seus estudis es va veure obligat a descriure. En l'àmbit de la medicina ningú demanaria la conservació de la tuberculosi basant-se en el prestigi d'Alexandre Fleming. Perquè una cosa és l'estudi dels costums dels pobles i una altra de ben dife-

rent l'ètica de la seva pràctica. Precisament és a partir dels lluminosos estudis de Joan Amades que avui podem valorar l'evolució dels costums dels pobles més enllà de l'etnocentrisme de cada tribu nacional.

Si la tradició té mala imatge és perquè no es volen posar en clar les bones tradicions dels costums sanguinaris que causen dolor als éssers vius. I no es tracta de l'antiguitat d'aquestes pràctiques, sinó de les funcions agressives o respectuoses que fomenten.

Si la festa de Sant Jordi ha estat adoptada pels japonesos no ha estat perquè era catalana, sinó per l'alt refinament que representa oferir una rosa com a penyora d'amor i regalar un llibre com a signe de cultura. Perquè la cultura és el cultiu de l'esperit, aquell comportament comprensiu i respectuós envers els altres, homes, animals i medi natural. Les autèntiques festes nacionals i supranacionals de tots els pobles canten l'amor i la pau. I ara tots pensem en Nadal. Quant a les festes i festetes on es martiritza una criatura viva, es tracta de pràctiques atàviques, sense àmbit d'aplicació nacional ni internacional, reduïdes a indrets locals i comarcals. I no en legitima la pràctica el fet que entre els seus admiradors i practicants hi puguem comptar gent il·lustre. També els grans homes de vegades són víctimes dels hàbits socials de la seva tribu local. Perquè Plató i Horaci eren partidaris de l'esclavitud i de la lluita de gladiadors no demanarem la recuperació d'aquests costums. És, precisament, la reacció dels altres pobles davant els costums agressius de cada tribu nacional el que ens indica clarament quins dels nostres costums i festes són amaratats de cultura i de civilització per la dignitat i respecte que la seva execució comporta.

Defensa dels animals a Osona Vic (Osona)

Estiu NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s.l.a

MOLLOY

Samuel Beckett

Les Millors Obres de la Literatura Universal/
Segle XX, 44. 352 pàgines.

La novel·la que en el moment de la seva publicació fou saludada unànimament per la crítica com una obra mestra i que el pas del temps no ha fet més que confirmar.

Edicions 62 - La Caixa



EDITORIAL TRES I QUATRE

ELS TREBALLS PERDUTS

Joan F. Mira

La Unitat, 135

La millor novel·la catalana des de l'aparició del *Tirant lo Blanc*.



La Galera

HI HA COSES QUE SÓN DE MAL PERDRE

Jaume Cela

11 Il·lustracions de Werner Thöni-Hortal
Col·lecció La gavina, 1

Conte d'humor per a nenes i nenes capaços de perdre fins i tot el cul.



Edicions Proa

DICCIONARI ORTOGRÀFIC I DE PRONÚNCIA

Jordi Bruguera i Talleda

Diccionaris Complementaris, 1

Un ampli repertori de més de 55.000 paraules del català que es parla avui amb: partició sil·làbica, formes femenines i plurals,....

ENCICLOPÈDIA CATALANA



EDITORIAL TRES I QUATRE

LA VEGETACIÓ AL NOSTRE MEDI

Josep Asensi i Covadonga Tirado
Papers Bàsics, 21

Un llibre que molts estaven esperant. Tota una anàlisi de la flora del País Valencià.



Editorial Empúries

PETER PAN

J.M. Barrie

Traducció de M^a Antònia Oliver
Col·lecció L'odissea, 51

Una de les històries més meravelloses que mai s'han escrit.



curial

AIXECAMENTS POPULARS ALS PAÏSOS CATALANS (1687-1693)

Jaume Daní i Riu

Biblioteca d'Història dels Països Catalans, 1

Dirigida per Ernest Belenguier i Cebrià
Col·lecció destinada a donar acollida a estudis històrics sobre la realitat social i política dels Països Catalans al llarg dels temps.



UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

L'ART D'ESCRIURE

Juan José Tornero

Cultura Universitària Popular, 10

Un llibre per a mirar i llegir.